

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สรุปการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัยวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายตามการรับรู้ของครูวิทยาศาสตร์ในเรื่องดังต่อไปนี้

1. การวางแผนการสร้างข้อสอบ
2. การสร้างข้อสอบ
3. การปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ครูวิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปีการศึกษา 2529 ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากโรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 96 คน และจากโรงเรียนราษฎร์ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 61 คน ในกรุงเทพมหานคร โดยแยกเป็นครูเคมี 40 คน ครูฟิสิกส์ 40 คน ครูชีววิทยา 39 คน และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ 38 คน รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 157 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามการรับรู้ของครูวิทยาศาสตร์ในด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ ด้านการสร้างข้อสอบ และด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำจดหมายขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามพร้อมกับแบบสอบถามไปส่งด้วยตนเอง และบางแห่งให้บริการทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งนัดหมายวัน - เวลา ในการเก็บแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้ค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยใช้ค่ามัธยิมเลขคณิต ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด โดยนำปัญหามาจัดกลุ่มหาความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามแต่ละท่าน แล้วนำมาเรียงตามลำดับความถี่ในแต่ละท่าน

ผลการวิจัย

1. ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ของครู วิทยาศาสตร์ทั้งหมด โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ การสร้างข้อสอบ และการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ

เมื่อแยกพิจารณาปัญหาแต่ละด้านเป็นรายข้อ พบว่า

1.1 ด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ย เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการจัดอัตราส่วนของข้อสอบประเภท ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการนำไปใช้ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาบางตอนน้อย ไม่สามารถนำมาสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้และปัญหาเกี่ยวกับการขาดเอกสารและคำราที่ใช่ ประกอบการสร้างข้อสอบ ส่วนปัญหานอก นั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลางและระดับน้อย

1.2 ด้านการสร้างข้อสอบ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ยเห็นว่าเป็น ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับไม่เข้าใจลักษณะของข้อสอบวัดความสามารถ ด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ยเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการเรียงลำดับข้อสอบจากง่ายไปยาก การขาดความชำนาญ ในการสร้างตารางการทดลองประกอบข้อคำถาม ปัญหาที่ครูต้องใช้เวลามากในการสร้าง สถานการณ์การทดลอง และปัญหาที่ครูไม่สามารถสร้างข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ได้ครบทุกด้าน ส่วนปัญหานอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลางและน้อย

1.3 ด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ย

เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับต้องใช้เวลามากในการวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนปัญหานอกนั้นเป็นปัญหาในระดับปานกลางและน้อย

2. ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลและครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ โดยเฉลี่ยแล้วต่างก็มีปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน ทั้งในด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ การสร้างข้อสอบ และการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ

เมื่อแยกพิจารณาปัญหาแต่ละด้านเป็นรายข้อพบว่า

2.1 ด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน รัฐบาล และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาอยู่ใน ระดับมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาบางตอนน้อย ไม่สามารถนำมาสร้างข้อสอบให้ครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ และปัญหาเกี่ยวกับการขาดเอกสารและคำราที่ใช้ประกอบการสร้าง ข้อสอบ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครู วิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการ จัดอัตราส่วนของข้อสอบประเภทความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์และการนำไปใช้

ส่วนปัญหานอกนั้น แม้ว่าครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลและครูวิทยาศาสตร์ใน โรงเรียนราษฎร์ จะมีความเห็นไม่สอดคล้องกันบ้าง แต่ก็ยังเป็นปัญหาในระดับปานกลางและ ระดับน้อย

2.2 ด้านการสร้างข้อสอบ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาล และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับ มากที่สุดได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับไม่เข้าใจลักษณะของข้อสอบวัดความสามารถด้านทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาล และครูวิทยาศาสตร์ใน โรงเรียนราษฎร์มีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับต้องใช้เวลามากใน การสร้างสถานการณ์การทดลอง และไม่สามารถสร้างข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทาง วิทยาศาสตร์ได้ครบทุกด้าน

ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่

ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการเรียงลำดับข้อสอบจากง่ายไปยาก

ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับมีความลำบากในการเลือกใช้ภาษาในการสร้างข้อสอบให้เหมาะสมและชัดเจน การขาดความชำนาญในการสร้างตารางการทดลองประกอบข้อคำถาม การขาดทักษะในการวาดรูปอุปกรณ์การทดลอง การขาดทักษะในการสร้างข้อสอบวัตถุประสงค์การตั้งสมมติฐาน และปัญหาการขาดความชำนาญในการสร้างข้อสอบวัตถุประสงค์การออกแบบการทดลอง

ส่วนปัญหานอกนั้น แม้ว่าครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาล และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ จะมีความเห็นไม่สอดคล้องกันบ้าง แต่ก็ยังเป็นปัญหาในระดับปานกลางและระดับน้อย

2.3 ด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาล และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับต้องใช้เวลามากในการวิเคราะห์ข้อสอบ

ส่วนปัญหานอกนั้น แม้ว่าครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาล และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ จะมีความเห็นไม่สอดคล้องกันบ้าง แต่ก็ยังเป็นปัญหาในระดับปานกลางและระดับน้อย

3. ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัยวิชาวิทยาศาสตร์ของครูที่สอนวิชาเคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา และวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ การสร้างข้อสอบ และการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ

เมื่อแยกพิจารณาปัญหาแต่ละด้านเป็นรายข้อพบว่า

3.1 ด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ ปัญหาที่ครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการจัดอัตราส่วนของข้อสอบประเภทความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการนำไปใช้ ปัญหาเกี่ยวกับเนื้อหาบางตอนน้อย ไม่

สามารถนำมาสร้างข้อสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ และปัญหาการขาดเอกสารและคำราที่ไขประกอบการสร้างข้อสอบ

ส่วนปัญหานอกนั้น แม้ว่าครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ จะมีความเห็นไม่สอดคล้องกันบ้าง แต่ก็ยังเป็นปัญหาในระดับปานกลาง และระดับน้อย

3.2 ด้านการสร้างข้อสอบ ปัญหาที่ครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับต้องใช้เวลามากในการสร้างสถานการณ์การทดลอง

ปัญหาที่ครูฟิสิกส์และครูชีววิทยา เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด แต่ครูเคมี และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับไม่เข้าใจลักษณะของข้อสอบวัดความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

ปัญหาที่ครูเคมี ครูฟิสิกส์ และครูชีววิทยาเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับไม่สามารถสร้างข้อสอบวัดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ได้ครบทุกด้าน

ปัญหาที่ครูเคมี และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูฟิสิกส์ และครูชีววิทยา เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการเรียงลำดับข้อสอบจากง่ายไปยาก และปัญหาเกี่ยวกับการขาดความชำนาญในการสร้างสถานการณ์การทดลองประกอบข้อความ

ปัญหาที่ครูชีววิทยา เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูเคมี ครูฟิสิกส์ และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ปัญหาการขาดความชำนาญในการสร้างข้อสอบวัดพฤติกรรมด้านการออกแบบการทดลอง

ส่วนปัญหานอกนั้น แม้ว่าครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ จะมีความเห็นไม่สอดคล้องกันบ้าง แต่ก็ยังเป็นปัญหาในระดับปานกลางและระดับน้อย

3.3 ด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ ปัญหาที่ครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับต้องใช้เวลามากในการวิเคราะห์ข้อสอบ

ส่วนปัญหานอกนั้น แม้ว่าครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ จะมีความเห็นไม่สอดคล้องกันบ้าง แต่ก็ยังเป็นปัญหาในระดับปานกลางและระดับน้อย

4. ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ประเภทความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการนำไปใช้ ของครูทั้งหมดโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางทุกประเภท

และเมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มของครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาล ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ ครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ ก็ปรากฏว่า โดยเฉลี่ยแล้วมีปัญหาแต่ละประเภทอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นการสร้างข้อสอบประเภททักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูวิทยาศาสตร์โรงเรียนรัฐบาลเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และครูชีววิทยาเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมากในขณะที่ครูอื่น ๆ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ของครูวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางทั้งในด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบด้านการสร้างข้อสอบและด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ สัมพันธ์ผลการวิจัยของ สิรินทร สุนทรากิวัฒน์ (2526 : 80) และ สรยุทธ สืบแสงอินทร์ (2529 : 135) ที่พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ประสบปัญหาการสร้างข้อสอบ โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง แสดงว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ครูวิทยาศาสตร์ยังคงประสบปัญหาตามสมควรในการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัยในวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งอาจจะเป็นเพราะครูวิทยาศาสตร์ขาดการส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมด้านการสร้างข้อสอบจากสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในรายละเอียดพบว่า ปัญหาในด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบนั้น แม้ครูวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ยประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่พบว่าครูวิทยาศาสตร์ยังมีปัญหาการจำกัดตราส่วนของข้อสอบประเภทความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะ

กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการนำไปใช้ เนื้อหาบางตอนน้อยไม่สามารถนำมาสร้าง
 ข้อสอบใ้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ และขาดเอกสารและคำราที่ใ้ประกอบการสร้าง
 ข้อสอบ ซึ่งเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ซึ่งสนับสนุนการวิจัยของ ไสว พักขาว (2527 : 49)
 และ สมคิด พงศ์ชนเสว (2528 : 72) ที่พบว่า ครูเคมี และครูฟิสิกส์ ประสบปัญหาใน
 เรื่องการสร้างข้อสอบใ้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ และสนับสนุนการวิจัยของ สุมาลี
 จันทร์ชโล (2522 : จ) ที่พบว่า ครูขาดคู่มือเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน ที่เป็นเช่น
 นี้อาจเป็นเพราะ ครูวิทยาศาสตร์ยังขาดความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอเกี่ยวกับในด้านการ
 วางแผนการสร้างข้อสอบ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในด้านการสร้างข้อสอบนั้น แม้ครูวิทยาศาสตร์โดยเฉลี่ย
 ประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วครูวิทยาศาสตร์ยังขาดความรู้
 ความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของ ข้อสอบวัดความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์
 ในระดับมากที่สุด และมีปัญหาในระดับมาก คือ ไม่สามารถสร้างข้อสอบวัดทักษะกระบวนการ
 ทางวิทยาศาสตร์ใ้ครบทุกทักษะ ขาดความชำนาญในการสร้างตารางการทดลองประกอบข้อคำ
 ถาม ต้องใ้เวลามากในการสร้างสถานการณ์การทดลองและมีปัญหาในการเรียงลำดับข้อสอบ
 จากง่ายไปยาก แสดงว่าครูวิทยาศาสตร์ยังขาดความรู้และทักษะในการสร้างข้อสอบซึ่งสนับสนุน
 ผลการวิจัยของ สมคิด พงศ์ชนเสว (2528 : 72) ที่พบว่า ครูฟิสิกส์ ซึ่งเป็นครู
 วิทยาศาสตร์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความต้องการการนิเทศการสอนด้านการวัดผล
 ประเมินผลในระดับมากในเรื่องการอธิบายชี้แจง เกี่ยวกับการสร้างข้อสอบเพื่อวัดพฤติกรรม
 ด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการ
 นำไปใช้ นอกจากนี้ยังสนับสนุนการวิจัยของ ปาจารย์ประภา แพริทกุล (1981 : 164A -
 165A) ที่พบว่า ครูวิทยาศาสตร์ประสบปัญหาค้นการสร้างข้อสอบวัดพฤติกรรมด้านทักษะ
 กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ การเรียนการสอนเรื่องการสร้าง
 ข้อสอบในสถาบันฝึกหัดครู เน้นภาคทฤษฎีมากกว่าภาคปฏิบัติ แม้ครูวิทยาศาสตร์ส่วนหนึ่งจะเคย
 เข้ารับการอบรมด้านการสร้างข้อสอบมาบ้าง แต่ก็ยังเป็นระยะเวลาสั้น ๆ ประมาณ 4 - 7 วัน
 เท่านั้น ซึ่งไม่เพียงพอในการฝึกปฏิบัติการสร้างข้อสอบใ้เกิดความรู้ความชำนาญทุกประเภท และ
 การสร้างข้อสอบประเภทต่าง ๆ ใ้ค้ค้ัน ปัจจัยสำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้คือ การหมั่นฝึกฝน

การสร้างข้อสอบให้เกิดความชำนาญ (พิศร ทองชั้น 2524 : 77)

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาในด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบนั้น แม้ว่าโดยเฉลี่ยแล้ว ครูวิทยาศาสตร์ประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง แต่พบว่าครูวิทยาศาสตร์ยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลาในการวิเคราะห์ข้อสอบในระดับมาก ซึ่งสนับสนุนการวิจัยของ ศิริพงศ์ ทีฆะ (2528 : 102) ที่พบว่า ครูฟิสิกส์ ประสบปัญหาเรื่องความไม่เพียงพอของเวลาที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อสอบมากที่สุด ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะครูวิทยาศาสตร์มีงานหรือกิจกรรมอื่นนอกเหนือจากงานสอนมากมาย เช่น เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาชุมนุมวิทยาศาสตร์ หรือเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาโครงการงานวิทยาศาสตร์ ตลอดจนต้องควบคุมนักเรียนไปเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ หรือไปศึกษานอกสถานที่ เป็นต้น

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ของครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลและครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ ด้านการสร้างข้อสอบ และด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาล และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ ต่างก็เป็นครูวิทยาศาสตร์ที่มีระดับการศึกษาใกล้เคียงกัน กล่าวคือ สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และส่วนใหญ่ก็สำเร็จจากสถาบันฝึกหัดครูต่าง ๆ จึงมีความรู้เกี่ยวกับการสร้างข้อสอบอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยในรายละเอียดพบว่า ปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลางคือ ปัญหาในการเลือกใช้ภาษาในการสร้างข้อสอบให้เหมาะสมและชัดเจน ขาดความชำนาญในการสร้างตารางการทดลอง ประกอบข้อคำถาม ขาดทักษะในการวางรูปอุปกรณ์การทดลอง การสร้างข้อสอบวัดพฤติกรรมตามแผนการทดลองและปัญหาเกี่ยวกับการจัดอัตราส่วนของข้อสอบประเภทความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการนำไปใช้ ทั้งนี้ น่าจะเป็นเพราะครูวิทยาศาสตร์จำนวนไม่น้อยในโรงเรียนราษฎร์เป็นครูพิเศษ ซึ่งมักจะเป็นอาจารย์จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งจบการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ จึงไม่ได้รับการศึกษาหรืออบรมทางด้านการสร้างข้อสอบ และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ที่เป็นครูประจำก็ยังไม่ค่อยได้รับการส่งเสริมให้เข้ารับการ

อบรมเพิ่มเติมในด้านการสร้างข้อสอบ ซึ่งจะเห็นได้จากการวิจัยของ รุจี โพธิ์ปฐม (2519 : 78 - 79) ที่พบว่า โรงเรียนราษฎร์ส่งครูเข้ารับการอบรมทางวิชาการต่าง ๆ เพียงร้อยละ 19 ส่วนครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลนั้นได้รับการอบรมทางวิชาการต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอในช่วงระหว่างปีภาคเรียน โดยได้รับการสนับสนุนจากกรมสามัญศึกษา หรือจากสมาคมศิษย์เก่าต่าง ๆ ซึ่งการที่มีโอกาสได้เข้ารับการฝึกอบรมในด้านการสร้างข้อสอบเพิ่มขึ้นจากที่เคยได้รับการเรียนรู้จากสถาบันการศึกษาเดิม ทำให้ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักในความสำคัญของแต่ละขั้นต่าง ๆ ในการสร้างข้อสอบมากกว่าครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ ทั้งเช่นปัญหาการเรียงลำดับข้อสอบจากง่ายไปยาก ซึ่งครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลตระหนักในความสำคัญและเห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูวิทยาศาสตร์โรงเรียนราษฎร์เห็นว่า เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เท่านั้น

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ของครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการสร้างข้อสอบ ด้านการสร้างข้อสอบ และด้านการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ ส่วนใหญ่ต่างก็สำเร็จการศึกษา ระดับปริญญาตรีจากสถาบันฝึกหัดครู ซึ่งทุกสถาบันต่างก็จัดสอนวิชาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลในหลักสูตรปริญญาตรีทุกสาขาวิชาเอกดังกล่าว ดังนั้น ครูเคมี ครูฟิสิกส์ ครูชีววิทยา และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ จึงต่างก็มีปัญหาการสร้างข้อสอบด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับเดียวกัน

แต่เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า มีบางปัญหาที่ครูวิทยาศาสตร์ซึ่งสอนวิชาต่าง ๆ กันดังกล่าว เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ก็น่าจะเนื่องมาจากลักษณะที่แตกต่างกันของเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละวิชา เช่น ครูฟิสิกส์และครูชีววิทยา มีความเห็นว่ามีปัญหาในการสร้างข้อสอบวัดความสามารถด้านทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในประเด็นต่าง ๆ ในระดับที่สูงกว่าครูเคมีและครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ วิชาฟิสิกส์มีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการคำนวณ และวิชาชีววิทยาส่งส่วนใหญ่เน้นเรื่องความจำ และความเข้าใจในเนื้อหาต่าง ๆ ในขณะที่เกี่ยวกับที่วิชาเคมีและวิชาวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ

มีเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ไม่เน้นหนักในทักษะใตทักษะหนึ่งมากนัก

ปัญหาที่ครูเคมี และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก แต่ครูฟิสิกส์ และครูชีววิทยา เห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง คือการเรียงลำดับข้อสอบจากง่ายไปยาก และปัญหาการสร้างตารางการทดลองประกอบข้อคำถาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการออกข้อสอบนั้น ข้อมูลในตารางการทดลองควรเป็นข้อมูลที่เกิดขึ้นได้จริง และไม่ควรซ้ำซ้อนกับแบบเรียน ประกอบกับธรรมชาติของวิชาเคมี และวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพนั้น เน้นกระบวนการทดลอง ดังนั้นจึงมีตารางการทดลองจำนวนมากในหนังสือเรียน จึงอาจเป็นไปได้ว่า ครูเคมี และครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ เกรงว่าการสร้างตารางการทดลองในข้อสอบนั้นจะไปซ้ำซ้อนกับตารางการทดลองในหนังสือเรียน ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่ยากสำหรับครูเคมีและครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ ในการสร้างข้อสอบประเภทนี้ และเมื่อต้องนำข้อสอบเหล่านี้มาจัดเรียงลำดับความยากง่ายด้วยแล้ว ก็ยิ่งเพิ่มปัญหาแก่ครูเคมีและครูวิทยาศาสตร์กายภาพ-ชีวภาพ มากยิ่งขึ้น

4. จากผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการนำไปใช้ ของครูวิทยาศาสตร์ทั้งหมด โดยเฉลี่ยแล้วอยู่ในระดับปานกลางทุกประเภท แสดงว่าครูวิทยาศาสตร์ยังคงประสบปัญหาและต้องการความช่วยเหลือ เช่น การฝึกอบรมเพิ่มเติมหรือการนิเทศในเรื่องการสร้างข้อสอบประเภทต่าง ๆ อีกตามสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การสร้างข้อสอบประเภททักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนราษฎร์ และครูชีววิทยาเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ครูวิทยาศาสตร์อื่น ๆ และครูวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนรัฐบาลเห็นว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะข้อสอบประเภททักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เป็นข้อสอบที่สร้างยากกว่าข้อสอบประเภทอื่น ๆ และอาจเป็นไปได้ว่า การเรียนการสอนเรื่องการสร้างข้อสอบในสถาบันฝึกหัดครูยังไม่เน้นการฝึกอบรมการสร้างข้อสอบประเภทนี้อ่างเพียงพอ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารโรงเรียนทั้งโรงเรียนรัฐบาล และโรงเรียนราษฎร์ควรส่งเสริมให้ครูวิทยาศาสตร์เข้ารับการอบรม หรือศึกษาเพิ่มเติมด้านการสร้างข้อสอบ โดยออกค่าใช้จ่ายให้เพื่อเป็นกำลังใจ หรืออาจจัดการนิเทศภายในโรงเรียนด้วยการสร้างข้อสอบขึ้น โดยให้ครูวิทยาศาสตร์ที่มีความรู้และความชำนาญในการสร้างข้อสอบประเภทต่าง ๆ เป็นผู้ให้การนิเทศ

2. กลุ่มโรงเรียนควรเชิญวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญทางการวัดผล การสร้างข้อสอบวิทยาศาสตร์มาให้การอบรมแก่ครูวิทยาศาสตร์ การอบรมควรมุ่งฝึกให้สร้างข้อสอบได้ทุกประเภท คือ ข้อสอบประเภทความรู้-ความจำ ความเข้าใจ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และการนำไปใช้ นอกจากนี้ควรให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการวางแผนการสร้างข้อสอบ เทคนิคการสร้างข้อสอบ และการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบ

3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เช่น สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรให้บริการคำแนะนำและทำรายการคณนแนวทางการสร้างข้อสอบใหม่ ๆ แก่ครูวิทยาศาสตร์ โดยการจัดส่งให้ตามสถานศึกษาต่าง ๆ

4. สถาบันฝึกหัดครู ควรจัดหลักสูตรเกี่ยวกับการสร้างข้อสอบประเภทต่าง ๆ และการปรับปรุงคุณภาพของข้อสอบโดยเน้นการฝึกปฏิบัติ เพื่อให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในโอกาสต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสร้างข้อสอบวัดความสามารถทางพุทธิพิสัย วิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และในเขตการศึกษาอื่น ๆ

2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสร้างข้อสอบวัดทักษะปฏิบัติ และวัดเจตคติ
ทางวิทยาศาสตร์

3. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการสร้างข้อสอบ โดยใช้แบบสอบถามประกอบ
การสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย